روزنامه اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی

همشهری

پنجشنبه ۸ آذر ۱۴۰۳ ■ سال سی‌ودوم ■ شماره ۹۲۶۷ ■ چهش تولید با مشارکت مردم

■ حضرت امیر المؤمنین علی(ع):
چون سر آغاز نعمت به شما رسد با کم سپاسی دنباله آن را نبرید.

■ اذان ظهر: ۱۱:۵۲ ■ غروب آفتاب: ۱۶:۵۱
■ اذان مغرب: ۱۷:۱۱ ■ نیمه شب شرعی: ۲۳:۰۸
■ اذان صبح فردا: ۵:۲۵ ■ طلوع آفتاب فردا: ۶:۵۴

حافظ
حافظ! هر آن که عشق نورزید و وصل خواست
احرام طوف کعبه دل بی وضو ببست

صفحه‌آرا: علیرضا بهرامی

■ پذیرش آگهی: ۸۴۳۲۱۰۰۰
■ چاپ: همشهری
■ تلفن: ۴۸۰۷۵۰۰۰

■ توزیع و اشتراک: موسسه نشر گستر امروز نوین
■ تلفن توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰
■ تلفن اشتراک: ۶۱۹۳۳۱۱۴

■ دفتر مرکزی: تهران، خیابان ولیعصر (عج)، کوچه شهید سید کمال قریشی، شماره ۱۴
■ کدپستی ۴۵۹۵۶-۱۹۶۶۶ ■ تهران، صندوق پستی ۱۹۳۹۵/۵۴۴۶
■ تلفن: ۲۳۰۲۳۰۰۰، نمابر: ۲۲۰۴۶۰۶۷

■ همشهری: www.hamshahrionline.ir
■ سایت روزنامه: newspaper.hamshahrionline.ir

صفحه آخر

■ صاحب امتیاز: مؤسسه همشهری
■ مدیر مسئول: محسن مهدیان
■ سردبیر: دانیال معمار
■ معاونان سردبیر: شهرام فرهنگی، علی عمادی، شاهین امین، حامد فوقانی
■ مدیر فنی: حامد یزدانی
■ مدیر هنری: مهدی سلامی
■ دبیر عکس: امیر پناهپور

سیاسی و دیپلماتیک:
■ مدیر: حسین ارجلو
شهرنگار:
■ مدیر: پروانه بهرام‌نژاد
■ دبیر: مریم باقرپور
اقتصاد:
■ مدیر: حسین لطفی
■ دبیر: مریم موسی‌پور
تماشاگر:
■ مدیر: امیر محمد یعقوب‌پور
■ دبیر: لیلی خرسند

ایرانشهر:
■ دبیر: زهرا عباسی
تندرستی:
■ مدیر: عیسی محمدی
■ دبیر: مریم سرخوش
سرنخ:
■ مدیر: جواد عزیزی
■ دبیر: محمد جعفری
دانستنیها:
■ مدیر: ساسان شادمان
■ دبیر: زهرا خلجی
سرزمین من:
■ مدیر: محمد باریکانی

جامعه:
■ دبیر: فهیمه طباطبایی
گزارش:
■ مدیر: مسعود میر
■ دبیر: فاطمه عسگری‌نیا
۲۴ (سینما و تلویزیون):
■ مدیر: سعید مروتی
■ دبیر: علیرضا محمودی
صفحه آخر:
■ دبیر: جواد نصرتی
طرح و گرافیک:
■ دبیر: محمدعلی حلیمی

کوچه‌گرد

راز سرخ انارستان‌های گمشده تهران

لیلا باقری

قدیم‌ها مردم می‌گفتند درخت و میوه انار نیرویی جادویی و رمزوار دارد؛ میوه‌ای که همه دانه‌هایش را باید خورد چون یک دانه بهشتی دارد. برخی هم به تک درخت انار رسته بر سر تپه‌ها و کوه‌ها دخیل می‌بستند که برایشان نشانه‌ای از وحدت و ذات الهی بود. این سرسبزی و سرزندگی درخت انار به این میوه تقدس می‌داد، پردانگی انار هم نماد برکت و باروری بود.

مهرشاد کاظمی، تهرانشناس درباره این باورها می‌گوید: خاستگاه انار سرزمین ایران و انار در دین زرتشت مقدس است. بَرسَم در این آیین باید از چوب انار باشد تا برای به‌هم زدن آتش مقدس استفاده شود. ماهی و درخت انار هم هر دو مظهر آب و فراوانی هستند. تهران انار ندارد.... حالا انار ندارد اما در گذشته نه‌تنها انار داشته که اصلا نشانه این شهر بوده است و شاهدش هم آنچه در متون کهن آمده است. این تهرانشناس از گره خوردن نام تهران با انار می‌گوید چون در قدیمی‌ترین نوشته‌هایی که در وصف تهران آمده، انار این شهر را توصیف کردند. در فارسنامه ابن بلخی که قدمت آن به قرن ششم می‌رسد، یعنی تقریبا هزار سال پیش در وصف تهران آمده است: «همه میوه‌های آنجا به غایت نیکوست، خاصه انار...» یک قرن بعد ذکریای قزوینی در آثار البلاد و اخبار العباد نوشته است: میوه‌های تهران همه فراوان و بسیار نیکوست به‌ویژه انار که در هیچ کجای دنیا مانند آن یافت نمی‌شود. حالا دیگر در تهران انار به عمل نمی‌آید. البته به گفته مهرشاد کاظمی انار محمودآباد فیروزکوه یکی از بهترین انارهای ایران را دارد. اما خود تهران نه... کلا در گذشته میوه‌هایی مثل خرمالو و توت و شاتوت و گردوی تهران بسیار خوب بوده اما حالا احتمالا به دلایل محیط‌زیستی میوه‌های خوبی به ثمر نمی‌رسد، اما روزگاری تهران اصلا باغ‌شهر بود. مهرشاد کاظمی اشاره می‌کند که وقتی تهران باغ شهر بود، انارستان‌های زیادی داشت. درواقع در هر باغی بخشی به نام انارستان بود. الان هم در باغ ایرانی بخشی را به انارستان اختصاص دادند.

حالا خبری از انارستان نیست اما محله‌هایی هستند هنور که اسم‌شون با خیال انار تهران گره خورده است و مهرشاد کاظمی از آنها نام می‌برد: تنها نشانه‌های انار تهران در نام محله‌ها و کوچه‌هاست. مثل نارمک که نار همان انار است. در عودلاجان، محله امامزاده یحیی هم کوچه‌ای به نام باغ اناری داریم. همینطور کن، سه‌راه سلسبیل، باغ اناری تهرانپارس، روستای نارون و...

آمدن انار نوید پاییز است، آن هم با آن آب انارفروش‌هایی که گرچه دیگر فقط آب انار ندارند، اما این فصل دستگاه آب انارگیری حسابی جلوی مغازه‌ها خودنمایی می‌کند؛ دستگاهی ساده که قبلا در خانه برخی مردم بود و کارشان آب انار گرفتن. البته جز میوه و چوب این درخت، پوست انار هم خیر و برکت داشت؛ مهرشاد کاظمی می‌گوید انار کوبی برای گرفتن عصاره انار و استفاده در رنگرزی یکی از مشاغل تهران قدیم بود. این سال‌ها گاهی سر در خانه‌ای یا کنج دیواری شاخه درخت انار را می‌بینیم با شکوفه‌های نارنجی و پرچم‌های زرد که به سختی صبوری می‌کنند در این اقلیم و تاب می‌آورند روزگار ناخوش را؛ حتی وقتی می‌دانند تنها برخی‌شان می‌شوند انار، آن هم انار بچه‌ای که نارس از شاخ درخت می‌افتد اما ادامه می‌دهد تا خاطره روزهایی را زنده نگه دارد که «انارستان» نگین سرخ و نارنجی هر محله‌ای بود.

با اسکن این کیوآرکد پادکست مربوط به یادداشت را بشنوید.

عکس خانه

قوی سیاه

تصوری که همه ما از «قو» داریم، یک پرنده زیبا و سفید است که با طمأنینه در رودخانه شنا می‌کند. اما برخلاف انتظارمان، همانطور که در این عکس هم مشاهده می‌کنید، قوی سیاه هم وجود دارد و جالب است بدانید که این یک پدیده نادر است؛ آنقدر که نظریه‌ای با نام «قوی سیاه» وجود دارد که به ریسک‌های خاصی اشاره دارد که احتمال وقوع آنها بسیار کم است، آنقدر کم که حتی ممکن است غیرقابل‌پیش‌بینی و شناسایی باشند. بنابراین عکاس این عکس، آدم خوش‌شانسی بوده که توانسته قوی سیاه را ببیند.

عکس: همشهری / محمدعباس نژاد

این باغ در ۸ کلکسیون و باغ‌های متنوع طراحی شده و رویشگاه‌های ایرانی و خارجی و ۳۰۰۰ گونه درخت، درختچه و گل در آن وجود دارد، البته باغ گیاه‌شناسی علاوه بر گونه‌های مختلف گل و گیاه، دو آبشار، رودخانه، جویبار و ۶ دریاچه نیز دارد.

این باغ بزرگ‌ترین باغ گیاه‌شناسی خاورمیانه و یکی از ۱۰ باغ برتر دنیا محسوب می‌شود

پاییز جهان در غرب تهران

باغ گیاه‌شناسی که پوشش‌های قاره های مختلف جهان در آن باز سازی شده در این فصل از سال یکی از بهترین مقاصد گردش‌های یک‌روزه پایتخت است

فاطمه عباسی

برای ما که در تهران ساکنیم، گردشگری خلاصه می‌شود در سفر به شمال یا نهایتا یک شهر و استانی که طبیعت زیبا و جاذبه‌های گردشگری زیادی داشته باشد. کمتر پیش می‌آید که شال و کلاه کنیم و به قصد گردش برویم جاذبه‌های گردشگری همین تهران خودمان را تماشا کنیم. تهران برای ما شده خیابان‌های شلوغ و پر ترافیک و آسمان غبار گرفته و نهایتا هم تفریحات‌مان در این شهر درندشت در کافه‌ها و رستوران‌ها خلاصه می‌شود، اما واقعیت این است که این کلانشهر دیدنی، به‌عنوان یکی از مدرن‌ترین شهرهای ایران، بناهای تاریخی، جاذبه‌های گردشگری و مکان‌های تفریحی و هیجان‌انگیز بسیاری دارد. همه اینها را در وصف گردشگرپذیر بودن تهران گفتیم که بگوییم یکی از همین مکان‌های گردشگری که می‌توانید چند ساعتی را در آنجا غرق طبیعت شگفت‌انگیز پاییزی شوید، باغ گیاه‌شناسی است؛ باغی که در محیط آرامش‌بخش و زیبای آن، ضمن گشت‌وگذار و تفریح با انواع گل‌ها و گیاهان بومی ایران و جهان آشنا می‌شوید. این باغ بزرگ‌ترین باغ گیاه‌شناسی خاورمیانه و یکی از ۱۰ باغ برتر دنیا محسوب می‌شود که در مراتع پارک چیتگر در غرب تهران احداث شده است. همین آخر هفته می‌توانید همراه با خانواده به این باغ زیبا بروید و چند ساعتی را خوش بگذرانید که مطمئنا از ورود به باغ شگفت زده می‌شوید. برای اینکه بیشتر با باغ گیاه‌شناسی آشنا شوید این مطلب را تا انتها بخوانید.

بخش پرورش گیاهان دارویی در باغ ملی گیاه‌شناسی ایران حدود ۵ هکتار وسعت دارد. این بخش به‌عنوان مرکزی برای انجام آزمایش‌های گیاهی متنوع و پرورش گونه‌های گیاهی بومی و غیربومی فعالیت می‌کند.

در این باغ اقلیم‌های جهانی هم وجود دارد؛ از جمله اقلیم و گیاهان سرزمین‌های چین و ژاپن، هیمالیا، قفقاز، آمریکا، سیبری و باغ‌های اروپایی

در باغ گیاه‌شناسی ملی ایران ۶۴ گونه درخت و درختچه از حوزه‌های هیرکانی و ۲۴۰ گونه از سرزمین البرز، ۴۲ گونه چوبی و ۳۰ گونه علفی از اقلیم زاگرس به همراه ۲۳ مجموعه گیاهی متنوع و ۴۰ گونه گیاهی از بومی‌های کویری و بیابانی نگهداری می‌شود.

در این باغ ۸ کلکسیون و باغ‌های تخصصی درباره موضوعات آموزشی و نمایشی، باغ‌های سیستماتیک، آربراتوم، گیاهان دارویی و صنعتی، باغ‌های صخره‌ای و زینتی نیز وجود دارد.

بخش ناحیه خزر از باغ ملی گیاه‌شناسی برای کسانی است که از آلودگی‌های صوتی و زیست‌محیطی شهر تهران به تنگ آمده‌اند و برای مدت کوتاهی هم که شده دوست دارند در دل طبیعت زیبای شمال به استراحت بپردازند. چرا طبیعت شمال؟ زیرا این مکان نه تنها از پوشش گیاهی ناحیه خزر تشکیل شده، بلکه برای پرورش بهتر گیاهان، خاک شمال نیز به این مکان افزوده شده است.

باغ میوه بومی بخشی از رویشگاه‌های ایرانی است که در منطقه خاصی از باغ گیاه‌شناسی واقع شده است. این قسمت از باغ، درست مطابق نام خود، مجموعه‌ای از تمام درختان میوه‌ای است که در ایران یافت می‌شود.

رویشگاه گیاهان گلخانه‌ای جنوب ایران همانطور که از نامش پیداست فضایی اختصاصی برای گونه‌های گیاهی است که در منطقه جنوب کشور رشد می‌کنند. برای نمایش این گونه‌های گیاهی، گلخانه‌ای احداث شده که شرایط مناسبی را برای رشد آنها فراهم کرده است.

آربراتوم که بخش بسیار پرطرفداری در باغ گیاه‌شناسی محسوب می‌شود، یک منطقه تخصصی است که به کشت و رشد انواع مختلف گیاهان چوبی اختصاص داده شده است. یکی از جاذبه‌های کلیدی در این قسمت از باغ، وجود دو دریاچه وسیع است.

باغ سیستماتیک یکی از وسیع‌ترین بخش‌های باغ گیاه‌شناسی است که مجموعه‌ای متنوع از گونه‌های درختی را با شکل‌های مهندسی شده در خود جای داده است و چشم‌اندازی جذاب دارد.

خط خطی

معلم‌ها سر کلاس خیلی حرف می‌زنند و روزنامه‌نگارها در روزنامه قلم و حالا ترکیبش، همین می‌شود که می‌خوانید. اینها برگی از یادداشت‌های روزانه یک معلم ساده است و یک روزنامه‌نگار خط خطی.

کلاس خوشنویسی

سیدسروش طباطبایی‌پور

امتحان‌های میان‌نیمسال بچه‌ها تمام شده بود و سر کلاس در حال تحلیل آزمون‌ها بودیم. برخی از بچه‌ها، مغرور از نمره‌های خوبشان، پرفیس و افاده بودند و گروهی هم مغموم از کاشته‌های زرد و پلاسیده و بی‌رنگ و رویشان. یاد کلاس خوشنویسی دوره نوجوانی‌ام افتادم، آن روزهایی که استاد خوشنویس سرمشقی می‌داد و یک هفته تمام فرصت داشتم با عین و شین و قاف کلنجار بروم و با عشق «ادب آداب دارد» را تحریر کنم. به بچه‌ها گفتم خوب به یاد دارم وقتی در خانه و از سر صبر تمرین خوشنویسی می‌کردم، چنان روی کشیده‌های سین و شین سوار می‌شدم و لای قوس لام و میم می‌چرخیدم که یکهو به خودم می‌آمدم و می‌دیدم که از تمرین‌های حساب و هندسه جا مانده‌ام. و هر روز آن‌قدر تمرین می‌کردم که روز برپایی کلاس خیال می‌کردم استاد امیرخانی شده‌ام و تا استاد مشقم را می‌بیند، برایم کف و جیغ و هورا می‌کشد و مرا روی سر خود، آنجا که صاف و ساده بود، جا می‌دهد و از فردا من مشق بچه‌ها را خط می‌زنم و برایشان سرمشق می‌نویسم.

اما وقتی فردا می‌شد و شاهکارم را با تبختر نشان استاد می‌دادم، او پوزخندی می‌زد و آن‌قدر مشقم را خط‌خطی می‌کرد، به کج و راستی‌های الف‌هایم گیر می‌داد و آنها را چپ و راست می‌کرد که از حال می‌رفتم و تلوخوران و ناامید راهی خانه می‌شدم. اما از همان شب، وقتی دوباره خانه می‌رسیدم و قلم‌به‌دست می‌شدم، دوباره خاء و واو و راء و شین را چنان می‌نوشتم که بار دیگر خورشید قلبم می‌تابید و دوباره مرا تا روز برپایی کلاس، استاد امیرخانی می‌کرد. به بچه‌ها گفتم که خلاصه تا برایتان افتی درنگیرد، خیزی هم پیش نمی‌آید و تا زمین نخورید، هوایی هم برای نفس کشیدن پیدا نخواهید کرد.

در میانه کلاس، حواسم به بچه‌ها هم بود و البته چون حرف حساب می‌زدم، بچه‌ها همه وجودشان گوش شده بود و با تمرکز به پند و نصیحت‌های من گوش فرامی‌دادند. سعیدخان پندآموز دستش را بلند کرد تا حرفی بزند. خوشحال شدم که بچه‌ها هم می‌خواهند در بحث مشارکت کنند و از تجربه‌های ریز و درشتشان از شکست‌ها و پیروزی‌ها بگویند. با اشتیاق و لبخند از او خواهش کردم سخن بگوید. از جایش بلند شد و گفت: آقا... راستی، هشتم آذر، سالروز آن گل قشنگ خداداد به استرالیا هم هست...

دیگر صدای پندآموز را نمی‌شنیدم. او حتما حرف‌های قشنگ دیگری درباره پاس علی دایی و حرکت بدن خداداد و شادی مردم بعد از صعود تیم ملی می‌زد، اما با آن آب یخی که پندآموز روی سرم ریخت، حتی نمی‌توانستم روی پاهایم بایستم.

گرینویچ

جشنواره پاییزی در تایلند

از جمله محبوب‌ترین جشنواره‌های تایلند، جشن «لوی کراتونگ» است که هر ساله در یکی از روزهای ماه نوامبر و همزمان با روز ماه کامل ماه دوازدهم سال قمری تایلند برگزار می‌شود. «لوی» به معنی شناور کردن است و «کراتونگ» به معنی قایقی به شکل نیلوفر آبی و معمولا ساخته شده از برگ موز. رسم است در این جشن، مردم تایلند برای ادای دین و تشکر از الهه آب‌ها، کلک‌های پوشیده از عود و شمع و گل‌هایشان را در آب شناور می‌کنند و تمام زشتی‌ها و کینه‌ها را از خود دور می‌سازند. جشن امسال هم در بانکوک، پایتخت تایلند برگزار شد.